

**ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КАФЕДРА ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНОЇ
ТА ВОГНЕОЇ ПІДГОТОВКИ
КАФЕДРА СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ**

**СЛУЖБОВА ПІДГОТОВКА ЯК СИСТЕМА
ЗАХОДІВ, СПРЯМОВАНИХ НА
УДОСКОНАЛЕННЯ ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК
ПРАЦІВНИКІВ *НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ***

МАТЕРІАЛИ КРУГЛОГО СТОЛУ

02 жовтня 2018 року

Одеса
2018

УДК 351.74:371.134:159.923

О - 64

Матеріали викладені у авторській редакції з незначними коректорськими правками.

Службова підготовка як система заходів, спрямованих на удосконалення знань, умінь та навичок працівників Національної поліції України: матеріали круглого столу, м.Одеса, 02 листопада 2018р. – Одеса: ОДУВС, 2018. – 209 с.

У цьому збірнику представлені дослідження науково-педагогічних працівників, практичних працівників правоохоронних органів, ад'юнкти, слухачі, студенти, курсанти. Всіх їх об'єднує спільне бажання – удосконалення знань, умінь та навичок в підрозділах Національної поліції України, сприяння становленню особистості професіонала, здатного до ефективної діяльності в складних, напружених та екстремальних умовах.

Сподіваємось, що обмін думками буде плідним і сприятиме удосконаленню підготовки поліцейських, досягнення високого рівня професіоналізму у всіх сферах практичної діяльності.

УДК 351.74:371.134:159.923

(С) ОДУВС, 2018

Ковальчук В.Ф.,
начальник управління кадрового забезпечення
ГУНП у Вінницькій області
Цвігайло О.А.,
старший інспектор відділу професійного навчання
управління кадрового забезпечення
ГУНП у Вінницькій області
Бутенко В.С.,
старший науковий співробітник групи
науково-методичного забезпечення
навчального процесу НМВ Одеського
державного університету внутрішніх справ

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНЕ НАВЧАННЯ ЯК ВИД СЛУЖБОВОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Система службової підготовки працівників Національної поліції України містить сукупність організаційних складових, видів, форм підготовки та контролю рівня службової підготовленості поліцейських. Положенням «Про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України», затвердженого наказом МВС України від 26.01.2016 № 50[1] визначено основні завдання службової підготовки: підвищення рівня знань, умінь, навичок та професійних якостей поліцейських з метою забезпечення їх здатності до виконання завдань з охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічного (громадського) порядку та безпеки; вивчення нормативно-правових актів, які регламентують діяльність Національної поліції України; удосконалення керівним складом органів (закладів, установ) поліції навичок управління поліцейськими. Цим ж нормативно-правовим актом передбачені види службової підготовки: функціональна, загально-профільна вогнева та фізична підготовки. Невід'ємною та однією із складових частин виду навчання поліцейських є й тактична підготовка - це комплекс заходів, спрямований на набуття і вдосконалення поліцейським навичок практичного застосування теоретичних знань щодо правильного оцінювання конкретних подій з подальшим прийняттям правомірних рішень та психологічної готовності до дій у ситуаціях різних ступенів ризику [2].

Практика свідчить, що поліцейські не завжди бувають достатньо підготовленими до екстремальних ситуацій несення служби, у їх діях відсутні чіткість, згуртованість і оперативність, самострахування. Допускаються серйозні помилки в розстановці сил і засобів, організації управління нарядами і підтримання з ними зв'язку. Тому питання про удосконалення знань, умінь та навичок працівників Національної поліції з тактико-спеціальної підготовки на даний час є доволі важливим.

Професійне навчання тактиці поліцейських- є навчання особового складу органів та підрозділів Національної поліції вмілим діям в окремих екстремальних (кризових) ситуаціях, в яких може виникнути підстави для застосування поліцейських заходів примусу, визначені статтею 42 Закону України «Про Національну поліцію» [3], а такожзавчасна підготовка осіб керівного складу до виконання службово-бойових завдань в умовах надзвичайних обставин мирного часу та в умовах особливого періоду. Хоча і не можливо описати усі ситуації, які можуть виникнути у повсякденному житті, все ж, основою такого навчання є вивчення способів і прийомів дій в екстремальних ситуаціях, напрацювання порядку (алгоритмів) застосування заходів примусу, зброї, спеціальних засобів, бойової та спеціальної техніки, додержання керівниками методики миттєвого прийняття рішень та управління силами й засобами, бойовими порядками, службовими нарядами в ході проведення спеціальних поліцейських операцій, ліквідації групових порушень публічного (громадського) порядку і масових заворушень тощо [4]. Роль тактичної підготовленості поліцейських у сучасних умовах, як показує досвід їх дій в екстремальних ситуаціях, дуже велика. Це зумовлено тим, що негативні наслідки надзвичайних ситуацій природного, техногенного чи соціального характеру (стихійне лихо, велика виробнича аварія, транспортна катастрофа, групові порушення публічного (громадського) порядку тощо), можуть бути успішно припинені із мінімальними втратами насамперед завдяки умілим, добре організованим діям органів та підрозділів Національної поліції, які забезпечують публічний порядок, безпеку руху, встановлений режим у зоні надзвичайної ситуації тощо. Водночас вонає продуктом творчого осмислення та переробки положень загальновійськової тактики, адміністративної, режимної й інших видів діяльності поліції та інших підрозділів сил охорони правопорядку.

Тактико-спеціальна підготовкаохоплює дві складові частини –

спеціальну тактику і тактику професійної діяльності. Спеціальна тактика охоплює розробку і впровадження у практику застосування превентивних та примусових поліцейських засобів, типових способів, методів і прийомів дій особового складу органів та підрозділів загалом в екстремальних ситуаціях, вибір найбільш раціональних варіантів угруповань сил (бойового порядку) для кожної конкретної ситуації, планування дії усіх сил, що залучаються до вирішення такої ситуації, і безпосереднє управління ними в ході спеціальних операцій. Тактика професійної діяльності включає питання несення служби окремими нарядами (екіпажами) поліції, основні задачі, порядок організації і несення служби поліцейськими з охорони публічного порядку, забезпечення публічної безпеки, боротьби з правопорушеннями на вулицях, площах, транспортних магістралях і в інших публічних місцях.

Під час вивчення в системі службової підготовки навчальної дисципліни «Тактична підготовка» поліцейські мають набувати й вдосконалювати навички щодо: збирання, узагальнення та аналізу інформації про оперативну обстановку, прогнозування розвитку подій, прийняття раціональних управлінських рішень; формування морально-психологічної стійкості до виконання службових завдань в особливих умовах; перевірки документів у підозрілих осіб, доставлення правопорушників до органу поліції, зупинки та огляду транспортного засобу; огляду місць можливого перебування осіб, які переховуються від органів досудового розслідування і суду, ухиляються від виконання кримінального покарання; дій при виявленні вибухових пристроїв та речовин (у тому числі наркотичних); припинення групових порушень публічного (громадського) порядку та масових заворушень; затримання правопорушників (у тому числі озброєних, у будинках та на місцевості) як особисто, так і в складі наряду з правомірним застосуванням поліцейських заходів примусу; ефективного застосування основних різновидів спеціальних засобів, які перебувають на оснащенні в органах поліції, та дотримання правил їх експлуатації [5].

Теорія тактико-спеціальної підготовки, як складова частина загальної теорії забезпечення внутрішньої безпеки держави службово-бойовими засобами охоплює: зміст і характеристики екстремальних (кризових) ситуацій, причини їх виникнення та умови, що їм сприяють; розкриває закономірності та принципи дії сил і засобів

Національної поліції у цих умовах; вивчає можливості територіальних органів поліції щодо ліквідації надзвичайних подій, ситуацій та їх наслідків; розробляє способи підготовки й ведення службово-бойових дій створеними угрупованнями органів і підрозділів Національної поліції у взаємодії з іншими суб'єктами забезпечення внутрішньої безпеки. Для опанування нових знань та удосконалення вже набутих Національна поліція України спільно з Харківським національним університетом внутрішніх справ запроваджує новий формат службової підготовки поліцейських - дистанційне навчання через освітній портал. Тому оновленні теоретичні положення тактичної підготовки, що знаходять своє відображення у статутах, наказах, підручниках, навчальних посібниках і теоретичних працях провідних фахівців можна буде опрацьовувати в зручній для кожного поліцейського час на веб-порталі у мережі Інтернет.

Практичний аспект тактико-спеціальної підготовки охоплює діяльність керівників усіх рівнів, підрозділів і формувань, усього особового складу Національної поліції щодо підготовки і безпосереднього ведення службово-бойових дій та включає: збір і вивчення даних про обстановку; прийняття рішень і доведення завдань до підлеглих; планування заходів; підготовку підрозділів і навчання усіх категорій поліцейських; усебічне забезпечення дії сил і засобів у ході виконання службово-бойових завдань; організацію взаємодії усіх елементів бойових порядків, угруповань сил; безпосереднє управління силами й засобами. Заняття з тактичної підготовки повинні проводитися на спеціально обладнаних тактичних містечках (полігонах), у тирах (стрільбищах) та спортивних залах (майданчиках). Ураховуючи практику, пропонується для більш ефективного результату врахувати, що чисельність працівників в ході проведення практичного навчання має складати не більше 1/3 від навчальної групи. Під час проведення практичних занять поліцейським слід екіпіруватися озброєнням (страйкбольними або пейнтбольними приладами), спеціальними засобами індивідуального захисту та активної оборони, технічними засобами зв'язку тощо.

Висновки. Тактична підготовка спрямована на набуття і вдосконалення поліцейським навичок практичного застосування теоретичних знань щодо правильного оцінювання конкретної ситуації або події з подальшим прийняттям правомірних рішень та психологічної готовності до дій у ситуаціях різних ступенів ризику.

Література:

1. Наказ МВС України від 26.01.2016 № 50"Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України" [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16>.
2. Кісіль З. Р. Професійна підготовка як різновид удосконалення службової діяльності співробітників органів внутрішніх справ України / З.Р. Кісіль // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія психологічна. – Випуск 1. – Львів, 2013. – С. 142 – 152.
3. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
4. Буткевич С.А. Актуальні питання підготовки працівників спеціальних підрозділів до дій у надзвичайних ситуаціях. / С.А. Буткевич // Становлення особистості професіонала: перспективи й розвиток: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, 19 лютого 2010 року). – Одеса: ОДУВС, 2010. – С. 49-50.
5. Тактико-спеціальна підготовка працівників Національної поліції: навчальний посібник / С.В. Албул, О.Т. Ніколаєв, О.І.Тьорло, Ю.Р. Йосипів, В.М. Синенький та ін. – Одеса, Львів: ОДУВС, ЛьвДУВС, 2018. – 480 с.

Волошинов А.А., Проскурня Є.Є. ПРОТИДІЯ ЗЛОЧИННОСТІ. ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА _____	53
Глова І.В., Геращенко О.С. ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ДО ДІЙ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ _____	61
Головацький О.О. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ТАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТРІЛЬБИ З ПІСТОЛЕТА _____	64
Головко В.М. ЗАДАЧІ УПРАВЛІННЯ В УЧБОВО-ТРЕНУВАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ СТУДЕНТІВ, ЯКІ СПЕЦІАЛІЗУЮТЬСЯ В ІГРОВИХ ВИДАХ СПОРТУ (ФУТБОЛ) ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ _____	67
Грищук В.Л. ЗНАЧЕННЯ ТАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ _____	71
Дулгер В.В., Геращенко О.С. ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ КУРСАНТІВ ВНЗ МВС УКРАЇНИ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ _____	75
Дьорова О.М., Цільмак О.М. ФАКТОРИ ПСИХОФІЗИЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ДО ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ _____	79
Журавський Д.В. НЕОБХІДНІСТЬ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ 1-4 КУРСІВ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЇХ ГОТОВНОСТІ ДО ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ЗА ПРИЗНАЧЕННЯМ _____	82
Ковальчук В.Ф., Цвітайло О.А., Бутенко В.С. ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНЕ НАВЧАННЯ ЯК ВИД СЛУЖБОВОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ _____	85
Коломісць Ю.М., Якушева В.В. ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА ЯК КОМПЛЕКС ЗАХОДІВ, СПРЯМОВАНИХ НА ФОРМУВАННЯ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ УМІНЬ ТА НАВИЧОК ПОЛІЦЕЙСЬКИХ _____	89
Ком'яга А.В., Федоряєва К.О. ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ - ЦЕ ОРГАНІЗОВАНИЙ ПРОЦЕС ОВОЛОДІННЯ ЗНАННЯМИ, УМІННЯМИ Й НАВИЧКАМИ НЕОБХІДНИМИ ДЛЯ УСПІШНОГО ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВИХ ЗАВДАНЬ _____	93
Конєв О.Ю. УДОСКОНАЛЕННЯ ВИКЛАДАННЯ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ІЗ	